

NOT ONE LESS

“ จาง หุยเคอะ เธอไปอยู่ไหน ครูตามหาเธอทุกแห่ง ครูเป็นห่วงมาก กลับมาเถอะ ”

นี่คือ ประกาศตามหาคนหายทางโทรทัศน์ของครูคนหนึ่ง ซึ่งเป็นเด็กหญิงวัยเพียง ๑๓ ปี ซึ่งเดินทางเข้าเมืองเพื่อตามหานักเรียนของเธอ จนทำให้ผู้คนบนแผ่นดินที่ยิ่งใหญ่ต้องหันมาใส่ใจกับความเป็นอยู่ที่ขาดแคลนและการศึกษาที่ล้าหลังในชุมชนเล็กๆ ของพวกเขา

Not One Less

สุดยอดภาพยนตร์อีกเรื่องหนึ่งของ “จางอ๋อ หมิว” ผู้กำกับแนวหน้าของเอเชียซึ่งบรรจงถ่ายทอดเรื่อง

ราวของการศึกษาในชนบทและความเป็นอยู่ของครูกับนักเรียนในดินแดนที่เป็นเศษเสี้ยวเล็กๆ ของจีนแผ่นดินใหญ่อันห่างไกลความเจริญได้อย่างโดนใจ และปลุกจิตสำนึกของความเป็นครูให้กับใครต่อใครมาแล้วมากมาย

เนื้อในหนังของภาพยนตร์เรื่องนี้ก็เริ่มต้นจาก “ครูเกา” ครูเพียงคนเดียวของโรงเรียนที่มีห้องเรียนแค่ห้องเดียวในหมู่บ้านซุยเจี้ยนเฉียน มีเหตุจำเป็นต้องลาหยุดเป็นเวลา ๑ เดือน เพื่อจะกลับไปบ้านเพื่อดูแลแม่ที่ล้มป่วย ผู้ใหญ่บ้านจึงต้องหาคนมาสอนแทนซึ่งก็ยากเต็มทีเพราะด้วยความห่างไกลของระยะทางบวกกับความยากจนของหมู่บ้านที่ไม่มีเงินค่าจ้างครูมากมาย แม้แต่ครูเกาที่ตั้งหน้าตั้งตาสอนเด็กอย่างมุ่งมั่นก็ได้เงินเดือนมาครึ่งปีแล้ว มีเพียง “เว่ย มินฉี” เด็กหญิงวัย ๑๓ เพียงคนเดียวเท่านั้นที่ตกปากรับคำทำหน้าที่นี้เพราะเงินค่าจ้างเพียง ๕๐ หยวน ความลำบากใจจึงตกอยู่ที่ครูเกา เพราะต้องทิ้งเด็กๆ ที่เขาหวังใย และดูเหมือนว่าจะพากันลาออกไปขายแรงงานมากขึ้นเรื่อยๆ ไว้กับครูคนใหม่ที่มีความรู้แต่พออ่านออกเขียนได้ก็บร็องเพลงเซตซุผู้นำเหมาจบอย่างกระตือรือร้นแทนได้อีกเพลงหนึ่ง แต่สุดท้ายครูเกาก็ต้องตัดใจจากเด็กๆ ไปพร้อมกับกำชับหน้าที่ของครูคนใหม่ไว้อย่างละเอียดถี่ถ้วน และรับปากว่าจะตบรางวัลเพิ่มให้อีก ๑๐ หยวน ถ้าเด็กทั้งหมดอยู่ครบในวันที่เขากลับมา

“เธอสอนเด็กร้องเพลงเดียวทั้งเดือนไม่ได้หรอก เธอเป็นลูกหนังสือบนกระดานให้เด็กคัดตามวันละบท ใช้ชอล์ก

ได้แค่วันละแห่งเท่านั้นนะ อย่าเขียนหนังสือให้ตัวใหญ่เกินไป ไปมันเปลืองชอล์ก เอาชอล์กขนาดเท่าก้อนอิฐของลา เห็นเสานั้นมียี่? ถ้าแดดส่องถึงเสาเมื่อไหร่ก็ค่อยปล่อยให้เด็กกลับบ้าน”

เห็นไหมครับ ขาดแคลนสุดๆ ไม่มีแม้แต่นาฬิกา สิ่งที่โรงเรียนมีให้กับนักเรียนก็เป็นเพียงความรู้ของครูเกาที่ถ่ายทอดผ่านชอล์กแค่วันละแห่ง และหนึ่งเดือนต่อจากนี้จะเป็นอย่างไร ไม่ต้องเดาให้ยากเลย ทุกอย่างก็ต้องแย่งนะซี เพราะด้วยความเป็นเด็กของครูเว่ย มินฉี ที่ไม่ได้รับการยอมรับจากเด็กนักเรียน และดูจะถูกต่อต้านเอามากๆ เสียด้วยสำหรับเจ้าตัวป่วนประจำห้องอย่าง “จาง หุยเคอะ” แต่ครูเว่ยก็ไม่ได้ใส่ใจนักว่าเด็กจะรู้สึกอย่างไร เธอยังคงทำหน้าที่เฝ้าเด็กนักเรียนของเธอต่อไปเพื่อจะได้ค่าจ้างเพิ่มขึ้น

แต่ในที่สุด ๑๐ หยวนนั้นก็เริ่มเลื่อนรางลง เมื่อมีเจ้าหน้าที่จากศูนย์ฝึกกีฬาในเมืองมาสนใจนักเรียนฝีมือดีของเธอคนหนึ่ง ครูเว่ยพยายามขัดขวางทุกวิถีทางเพื่อไม่ให้เสียเด็กไปโดยไม่สนใจว่าเด็กจะมีชีวิตที่ดีขึ้นหรือไม่ เตือดร้อนถึงผู้ใหญ่บ้านต้องเข้ามาแย่งชิงเด็กคนนั้นไป ดูเอาเถอะครับว่าความคิดของเธอเป็นเด็กขนาดไหน แต่ความคิดแบบนี้ของเธอก็เริ่มเปลี่ยนไปในวันหนึ่งเมื่อเธอเข้าจัดการกับจาง หุยเคอะ ที่กำลังแย่งบันทึกประจำวันของเพื่อนซึ่งเป็นหัวหน้าห้อง โดยจาง หุยเคอะ บอกกับเธอว่าในบันทึกเล่มนี้มีเรื่องไม่ดีที่เขียนถึงครู เธอจึงบังคับให้หัวหน้าห้องเอาบันทึกเล่มนั้นให้จาง หุยเคอะ อ่านให้ทุกคนฟัง

“ฉันเสียใจมาก ๒ วันก่อน จาง หุยเคอะ ทำตัวเกรงและทำโตะล้ม ชอล์กทั้งกล่องร่วงลงไปพื้น ครู เว่ย บอกให้เขาเก็บ แต่เขาไม่ทำ ครูเว่ยผลักเขา ชอล์กทั้งกล่องถูกเหยียบแตกเกลื่อนเต็มพื้น ครูไม่รักษาชอล์กเหมือนครูเกาที่ค่อยบอกเราเสมอว่าโรงเรียนไม่มีเงินซื้อชอล์กมากมาย ฉันช่วยครูเก็บชอล์กเพราะรู้ว่าครูเกาจะไม่มัวนั่งมันแม้กระทั่งชั้นที่เล็กที่สุด ฉันจำได้ว่าครั้งหนึ่งฉันโยนชั้นเล็กๆ ไปที่มุมห้อง ครูเกาเห็นจึงไปหยิบมันขึ้นมาแล้วใช้เขียนอีกคำหนึ่ง และเส้นสุดท้ายครูเกาก็เขียนด้วยชอล์กที่ติดอยู่ที่ปลายนิ้ว ฉันเสียใจมาก ตอนนี้ชอล์กทั้งกล่องกลายเป็นเศษชอล์กสีดำ ถ้าครูเการู้คงเสียใจมากเช่นกัน”

จากบันทึกเล่มนี้เองที่เปลี่ยนความคิดของครูตัวน้อยทำให้ทุกอย่างในโรงเรียนเริ่มเปลี่ยนไป แล้วยังเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง เมื่อจาง หุยเคอะ หายไปจากโรงเรียนเพราะถูกทางบ้านส่งเข้าไปขายแรงงานในเมืองคราวนี้ละครับ ทุกวิชาต่างก็พากันกลับคืนสู่โรงเรียนอีกครั้ง ทั้งวิชาคณิตศาสตร์ ส.ป.ช. พลศึกษา ไปจนถึงทัศนศึกษา เมื่อครูเว่ยตัดสินใจเข้าเมืองเพื่อตามหาจาง หุยเคอะ มันเป็นภาพที่ใส่มากๆ เมื่อครูและเด็กตัวน้อยๆ ร่วมกันคิดวิธีหาเงินและคำนวณค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการทำภารกิจครั้งนี้ ตรงนี้หนึ่งถ่ายทอดออกมาได้น่าประทับใจมากครับ ภาพของเด็กเล็กๆ ที่ยกพวกกันไปรับจ้างขนอิฐ ภาพของเด็กๆ ที่แบ่งน้ำอัดลมกินกัน พอจะนึกภาพออกมั๊ยครับ ๒ กระจบองกับเด็กเกือบ ๓๐ คนนะ แต่เงินที่ได้มาก็ยังไม่พอกับค่ารถเด็กๆ จึงวางแผนก่อความไม่สงบที่ข้างรถประจำทางเพื่อที่จะลักลอบนำครูของพวกเธอแอบขึ้นไปในรถแล้วก็สำเร็จซะด้วยซิ แต่ความสำเร็จก็อยู่กับครูของพวกเธอได้ไม่นาน ครูเว่ยถูกจับได้และถูกไล่ลงจากรถ เธอจึงออกเดินทางด้วยเท้าและคอยโบกรถไปตลอดทาง ในที่สุดครูเว่ยก็พาตัวเองเข้ามาในเมืองได้ด้วยความทุลักทุเล และแทบจะทันทีที่มาถึง ครูเว่ยออกตามหาจาง หุยเคอะ ซึ่งตอนนั้นก็กลายเป็นเด็กเร่ร่อนไปแล้ว เนื่องจากพลัดหลงกับคนที่พามาทำงาน เธอต้องใช้เงินทั้งหมดที่มีอยู่จ้างคนช่วยตามหาและซื้อกระดาษพร้อมน้ำหมึกกับปากกาเพื่อเขียนติดประกาศตามหาคนหาย ทุกหยวนที่เสียไปกับทุกอย่างที่ได้มาครูเว่ยใช้มันอย่างคุ้มค่า หมึกหยดสุดท้ายถูกนำไปผสมน้ำแล้วนำกลับมาใช้อีก ได้บอกให้ผู้เขียนเข้าใจว่า ความเป็นครูของครูเกาได้เริ่มถ่ายทอดผ่านเด็กนักเรียนมาถึงครูเว่ยแล้ว เศษชอล์กบนปลายนิ้วของครูเกา หมึกหยดสุดท้ายของครูเว่ย โยงโยไปถึงเด็กนักเรียนเพียงคนเดียวที่เธอออกตามหา ทุกอย่างช่างดูเป็น **Not One Less** จริงๆ

ชีวิตของครูเว่ยตอนนี้ก็ไม่ได้ต่างไปจากจาง หุยเคอะเลย ทั้งสองไม่มีเงินและเป็นเด็กเร่ร่อน หลับนอนข้างทางและประทังชีวิตด้วยเศษอาหารตามร้านค้าเหมือนกัน แต่ความพยายามของครูเว่ยก็ยังไม่ลดละ เธอทำตามทุกคำแนะนำของคนที่ไม่รู้จัก เพราะเด็กอย่างเธอก็คงไม่รู้ว่าจะต้องทำอย่างไร จนสุดท้ายครูเว่ยตัดสินใจไปที่สถานีโทรทัศน์ เธอยืนผ่านอนเฝ้าถามหาผู้จัดการสถานีอยู่อย่างนั้นทั้งวันทั้งคืน แล้วก็ไม่มีผิดหวัง ด้วยความช่วยเหลือของผู้จัดการสถานี เธอจึงได้ออกรายการโทรทัศน์

“ทำไมครูเว่ย ต้องลำบากออกมาตามหาจาง หุยเคอะ?” ไม่มีคำตอบใดๆ ออกจากปากของเธอ เมื่อผู้จัดการรายการถาม แต่คำตอบนั้นก็เข้ามาอยู่ในหัวใจคนดูแล้ว

และแจ่มชัดขึ้นอีกเมื่อได้เห็นภาพเธอพูดกับเด็กนักเรียนของเธอผ่านกล้องด้วยใบหน้าที่ได้เต็มไปด้วยน้ำตา อีกทั้งภาพของจาง หุยเคอะ ที่ยืนร้องไห้ดูครูของเขาในโทรทัศน์... บรรยายไม่ถูกจริงๆ!

ภารกิจของเธอลุล่วงแล้ว และครูเว่ยไม่ได้พาเด็กนักเรียนของเธอกลับมาเท่านั้น เธอยังพาเอาความเสียใจแลจากสังคมเมืองพร้อมกับสิ่งที่ขาดหายไปหลังไหลมายังหมู่บ้านของเธออีกด้วย ทั้งอุปกรณ์การศึกษาและเงินสนับสนุนที่มากพอจะสร้างโรงเรียนแห่งใหม่ได้ แต่สิ่งที่ครูเว่ยและเด็กๆ ให้ความสนใจมากที่สุด กลับเป็นเพียงชอล์กที่พวกเธอตั้งใจจะเก็บไว้ให้ครูเกา มันเป็นชอล์กที่มีหลากหลายสีสีน มันสวยงามจนพวกเธออดใจไม่ได้ต้องเขียนลงบนกระดานคนละหนึ่งคำ และคำที่โดนใจผู้เขียนที่สุดก็เป็นคำว่า **“คุณครูเว่ย”** ซึ่งเขียนออกมาจากใจของจาง หุยเคอะ... ใช่ **“เธอเป็นครูจริงๆ”**

เรียบง่ายแต่ได้คุณค่าครับกับเรื่องนี้ ทุกอย่างดูเป็นธรรมชาติสิ้นไหลไม่สะดุด อย่างตอนจบนี้ เว่ย มินฉี ครูวัย ๑๓ ของเรากลับไปช่วยที่บ้านทำฟาร์มแต่ก็ยังมาเยี่ยมนักเรียนของเธออยู่เสมอ ไม่ได้มีชีวิตที่พลิกผันกระโดดไปพบกับความสำเร็จให้ชวนสงสัย ไม่ได้เพียบพร้อมมั่งมีพรวดพราดอย่างกับ “คุณพจมาน” ...เอ่อ... คุณพจมานสว่างวงศ์ นะไม่ใช่คุณพจมานอื่นใด ก็เห็นเธอลำบากเหมือนในละครเรื่อง “ดาวพระศุกร์” ก็เลยคิดเลยเถิดไปถึงเรื่อง “บ้านทรายทอง” เอ่อ... ชักเริ่มงงๆ... แต่ก็นั่นแหละครับ... เขาเป็นว่าทุกอย่างดูดีและเป็นธรรมชาติมากก็แล้วกัน ใครที่ยังไม่มีโอกาสได้ดูก็ลองหามาดูกันนะครับ พันธไปเลยว่าได้ใจแน่นอนครับกับหนังเรื่องนี้ **Not One Less** หรือมีชื่อไทยว่า **“คุณครูคนใหม่ ได้แค่นี้ก็ดีแล้ว”** ซึ่งผู้เขียนเองก็รู้สึกดีนะครับกับชื่อไทยของหนังเรื่องนี้ คงจะเป็นเพราะว่าตัวเองก็มีหลานสาววัย ๔ ขวบ ที่เพิ่งพาไปสมัครเรียนเตรียมอนุบาลมา นี่ก็รอวันมอบตัวอยู่ไม่ได้คิดจะหนี! ตั้งใจจะพาหลานไปมอบตัวด้วยตัวเองในวันเปิดภาคเรียน... ก็ไม่ได้หวังอะไรไว้มาก แต่อยากให้เขาได้เรียนรู้ตามมาตรฐานในวัยของเขาก็พอ อยากให้เขามีเพื่อนเล่นที่ดีมีความสุขอยู่ในโรงเรียนที่อบอุ่น และก็อยากให้เขาได้ครูที่เป็นห่วงหลานของเราเหมือนในหนังเรื่องนี้นะ... **“ครูคนใหม่ ได้แค่นี้ก็ดีแล้ว!”**

